

Рибалка

Петро Гулак-Артемівський

(Малоросійська балада)

Das Wasser rauscht, das Wasser fließt
Ein Fischer sass daran,
Sah nach der Angel ruhevoll,
Kühl bis ans Herz hinan.
Goethe [1]

Вода шумить!.. Вода гуля!..
На березі Рибалка молоденький
На поплавцець глядить и примовля:
"Ловіться, рибочки, великі і маленькі!"

Що рибка смик – то серце тьох!..
Серденько щось Рибалочці віщує:
Чи то журбу, чи то переполох,
Чи то коханнячко?.. Не зна він – а сумує!..

Сумує він, – аж ось реве,
Аж ось гуде, – і хвиля утікає!..
Аж гульк!.. З води Дівчинонька пливе
І косу зчісує, і брівками моргає!..

Вона й морга, вона й співа:
"Гей, гей! Не надь, Рибалко молоденький,
На зрадний гак ні щуки, ні лина!..
Нащо ти нівечиш мій рід і плід любенький?

Коли б ти знав, як Рибалкам
У морі жить із рибками гарненько,
Ти б сам пірнув на дно к линам
І парубоцьке оддав би нам серденько!

Ти ж бачив сам, – не скажеш: ні, –
Як сонечко і місяць червоненький

Хлюпошуться у нас в воді на дні
І із води на світ виходять веселенькі!

Ти ж бачив сам, як в темну ніч
Блищать у нас зіроньки під водою;
Ходи ж до нас, покинь ти удку пріч, –
Зо мною будеш жить, як брат живе з сестрою!

Зирни сюда!.. Чи се ж вода?..
Се дзеркало: глянь на свою уроду!..
Ой, я не з тим прийшла сюда,
Щоб намовлять з води на парубка пригоду!"

Вода шумить!.. Вода гуде...
І ніженьки по кісточки займає!..
Рибалка встав, Рибалка йде,
То спиниться, то вп'ять все глибшенько пірнає!..

Вона ж морга, вона й співа...
Гульк!.. Приснули на синім морі скалки!..
Рибалка хлюп!.. За ним шубовсь вона!..
І більше вже нігде не бачили Рибалки!

27 октября 1827 г.

[1] — Вода шумить, вода тече, коло неї сидить Рибалка і дивиться на вудку з спокійним серцем (Гете).

Автограф балади з дарчим написом "В знак искреннейшей благодарности посвящается его превосходительству Александру Димитриевичу Засядке" зберігається в складі зібрання П. Я. Дашкова у відділі рукописів Інституту російської літератури (Пушкінського Дому) АН СРСР (далі – ІРЛІ): ф. 93, оп. 3, № 402. Під текстом криптонім "-й-" і дата: "27 октября 1827", ям у першодруку "Вестника Европы", але враховано й дрібні поправки, внесені поетом при публікації в "Утренней звезде" 1834 р. Поверх рядків у цьому автографі зроблено два власноручних виправлення, відсутні в тексті "Утренней звезды" – в рядках:

Серденько щось Рибалочці віщує:

Чи то тугу, чи то переполох

слово "тугу" виправлено на "журбу" (й таким чином усунуто невірний наголос); у рядках:

*Ой, я не з тим прийшла сюда,
Щоб намовлять з води на парубка невзгоду*

російське слово "невзгоду" замінено на українське "пригоду". Таким чином, автограф, подарований О. Д. Засядьку, очевидно, відбиває останню стадію роботи поета над текстом балади.

Подається за автографом.

Твір є перекладом балади Гете "Der Fischer".